

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
БІБЛІОТЕКА

Серія

**«Вчені — ювіляри Київського університету
імені Бориса Грінченка»**

Випуск 16

Левітас

Фелікс Львович

Біобібліографічний покажчик

Київ — 2013

УДК 016:37
ББК 91.9:930.3
ЛЗ6

Упорядники:

Демченко Н.М., провідний бібліограф,
Зотова В.А., директор бібліотеки Київського університету
імені Бориса Грінченка.

Науковий редактор, відповідальна за випуск

Зотова В.А., директор бібліотеки Київського університету
імені Бориса Грінченка

Левітас Фелікс Львович : біобібліографічний покажчик /
ЛЗ6 Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, ІППО, Б-ка; упоряд.: Н.М. Демченко,
В.А. Зотова; наук. ред., відповід. за вип. В.А. Зотова. — К. : [Київ.
ун-т ім. Б. Грінченка], 2013. — 32 с. — (Сер. «Вчені — ювіляри Ки-
ївського університету імені Бориса Грінченка». Вип. 16).

Шістнадцятий випуск покажчика серії «Вчені — ювіляри Київського університету імені Бориса Грінченка» присвячений Левітасу Феліксу Львовичу, доктору історичних наук, професору, завідувачу кафедри методики суспільно-гуманітарної освіти та виховання Інститут післядипломної педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, Відміннику освіти України, Заслуженому працівнику культури України.

У покажчику подано бібліографію наукових праць ювіляра за період з 1993 по 2012 рр. Це — дисертація, навчальні посібники, статті у наукових, науково-методичних та періодичних виданнях, збірники наукових праць, матеріали наукових конференцій.

Покажчик адресовано науковцям, фахівцям у галузі історії, викладачам вищих навчальних закладів, аспірантам, студентам, учителям.

УДК 016:37
ББК 91.9:930.3

Фелікс Львович Левітас,
завідувач кафедри методики суспільно-гуманітарної
освіти та виховання Інституту післядипломної педагогічної освіти
Київського університету імені Бориса Грінченка,
доктор історичних наук, професор, Відмінник освіти України,
Заслужений працівник культури України

Шістнадцятий випуск покажчика «Вчені — ювіляри Київського університету імені Бориса Грінченка» присвячений **Левітасу Феліксу Львовичу**, доктору історичних наук, професору, завідувачу кафедри методики суспільно-гуманітарної освіти та виховання Інституту післядипломної педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, Відміннику освіти України, Заслуженому працівнику культури України.

У покажчику подано бібліографію наукових праць за період з 1993 по 2012 роки. Це — автореферат, енциклопедичні видання, монографії, навчальні та навчально-методичні посібники, підручники, брошури, статті в наукових виданнях, тези виступів на науково-практичних конференціях.

Покажчик адресовано фахівцям у галузі історії, викладачам вищих навчальних закладів, аспірантам, студентам, учителям.

Біобібліографічний покажчик складається з окремих розділів.

Розділ 1 «Вітання до ювілею» містить вітальні слова друзів та колег.

Розділ 2 «Дати життя та діяльності» представляє матеріали про життя та наукову діяльність ювіляра.

Розділ 3 «Покажчик наукових праць Ф.Л. Левітаса» містить перелік наукових праць: автореферат та дисертація на здобуття наукового ступеня; енциклопедичні видання; монографії; підручники, навчальні та навчально-методичні посібники, програми, методичні рекомендації; статті, опубліковані в наукових збірниках та періодичних виданнях; матеріали наукових конференцій.

Розділ 4 «Наукова школа Ф.Л. Левітаса» — відображає наукове керівництво Ф.Л. Левітаса дисертаційними дослідженнями.

Розділ 6 «Фотогалерея» складається з фотографій із особистого архіву ювіляра.

Розділ 7 «Від ювіляра. Слово до Університету» — звернення до університету.

Бібліографічний опис праць здійснено згідно з ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання» та з урахуванням вимог ДСТУ 3582-97 «Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі».

Допоміжний апарат покажчика представлено:

- статтею від упорядників;
- схемою групування матеріалу (змістом).

Висловлюємо щиро подяку Левітасу Феліксу Львовичу за активну участь у підготовці покажчика.

ПРИВІТАННЯ ВІД БІБЛІОТЕКИ

Історія — скарбниця наших діянь,
свідок минулого, приклад і повчання
для сьогодення, застереження для майбутнього.

М. Сервантес

Вельмишановний Феліксе Львовичу!

*Прийміть наші найщиріші вітання
з нагоди дня народження!*

Нехай цвітуть під небом синьооким
Ще довго-довго Ваші дні й літа,
А тиха радість, чиста і висока,
Щоденно хай до хати заверта.
Бажаємо здоров'я, сонця у зеніті,
Любові, доброти і щастя повен дім,
Нехай у серці розкошує літо
І соняхом квітує золотим.
Нехай же успіх, радість і достаток
Буяють пишно, як вишневий цвіт,
Життєвий досвід творить з буднів свята,
І молодих Вам довгих-довгих літ!!!

З повагою,
колектив бібліотеки
Київського університету Імені Бориса Грінченка

Розділ 1

Вітання до ювілею

Шановний Феліксе Львовичу!

Прийміть щирі вітання з нагоди 60-ліття від дня народження!

Ваш професіоналізм, хист педагога, багаторічна самовіддана праця є вагомим внеском у розвиток вітчизняної історичної науки, плекання національної еліти, збагачення форм співпраці Університету із освітянами м. Києва.

Ми пишаємося тим, що доля дарує можливість працювати з Вами, знайомим в Україні та за її межами науковцем, разом переживати радість наукових здобутків та щедрих ужинок на освітянській ниві.

Нехай здійсняться всі Ваші мрії і творчі задуми, і кожен день буде осяяний почуттям любові і взаєморозуміння, а міцне здоров'я та гарний настрій стануть запорукою Вашої натхненної плідної діяльності.

Хай рушниками добра, любові й достатку щедро квітне Ваша життєва стежка, сторицею повниться Ваша чаша, неспинно струменить джерело Вашої життєвої наснаги!

З пошаною,
проректор з наукової роботи,
доктор педагогічних наук, професор **Л.Л. Хоружа**
та колектив НМЦ досліджень, наукових проєктів та програм

Шановний Феліксе Львовичу!

Ваше ім'я вченого широковідоме в Україні та за її межами. Ви — визнаний у науковому світі історик, українознавець, доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри методики суспільно-гуманітарної освіти та виховання Інституту післядипломної педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка. Ви — педагог за покликанням серця, професіонал, користуєтесь авторитетом у освітянській громаді. Ви вирізняєтеся щирістю, доброзичливістю. Ваша педагогічна нива щедро засіяна і рясно колоситься добром та мудрістю. Учні Ваші — це генерація

людей наполегливих і старанних у навчанні та праці, які протягом багатьох років збагачують інтелектуальний потенціал держави.

З нагоди славного ювілею хочемо не тільки щиро сердно привітати, а й висловити наше захоплення і вдячність.

Від щирого серця Вам зичимо міцного здоров'я, успіхів у всіх Ваших починаннях, творчого натхнення, любові і терпіння. Невичерпного джерела енергії, бадьорості, оптимізму, постійного бажання йти вперед! Хай кожен новий день дарує цікаві і захоплюючі справи та добрі зустрічі з неординарними, самобутніми особистостями. Нових творчих знахідок, злетів і задумів у царині етнонаціональної історії, методики суспільно-гуманітарної освіти та виховання.

З повагою,

М.Ф. Войцехівський, директор

Інституту післядипломної педагогічної освіти
Київського університету імені Бориса Грінченка,

О.П. Глазова, заступник директора Інституту,
кандидат педагогічних наук, доцент,

Л.Т. Коваленко, заступник директора Інституту

Похвала ЮВІЛЯРУ!

Шановний Феліксе Львовичу! Прийміть наші щирі вітання з Ювілеєм!

Ви — багатогранна Особистість. Великий Вчитель, адже маєте дар Божий навчати учнів і студентів; науковець, адже дослідили чимало невідомих сторінок в історії; професор, адже маєте своїх аспірантів і послідовників; керівник, адже багато років очолювали факультет, кафедру.

Наша подяка звучить сьогодні Вам, шановний наш завідувач кафедри методики суспільно-гуманітарної освіти та виховання. Ми дякуємо Вам за те, що як керівник Ви є оптимістом в усіх починаннях, маєте почуття гумору, сповідуєте толерантні стосунки між членами кафедри, є терпимими до нас — своїх колег. Ми вдячні Вам за спільну роботу, підтримку, гарні слова на адресу кожного члена кафедри. Ми впевнені, що до нашої подяки приєднуються всі ваші учні, які були і будуть, учителі, які приходять на курси підвищення, колеги з інших кафедр...

Тож нехай Ваш талант і надалі буде такий життєдайний, а Ви завжди залишайтесь харизматичним чоловіком. Бажаємо у цей ювілейний день Вашого народження, щоб теплом наповнилась оселя, шанували друзі

і рідня, будьте життєрадісні, веселі, хай Вас Бог оберіга щодня. Хоч не втримать роки на припоні, хай повік Вас обминає сум, хай ще довго воронії коні калиновим мостом вас несуть.

Дай Вам Бог сили, здоров'я й наснаги!

З вдячністю і повагою,

колектив кафедри

методики суспільно-гуманітарної освіти та виховання

ІШПО Київського університету імені Бориса Грінченка

Щирі вітання від колег!

Динамічне сьогодення потребує непересічних особистостей, яким вдається гармонійно поєднати точність і прогностичність мислення, інноваційність думки і здатність до своєчасних рішучих дій. Нестабільність сучасного життя ставить потребу в людях, які можуть не тільки швидко обирати раціональний шлях розв'язання будь-якої проблеми, мобільно орієнтуватися в інформаційному просторі, а й правильно зорієнтувати вихованців у виборі ціннісних орієнтирів життя. Саме такою особистістю є **Фелікс Львович Левітас** — професіонал, оптиміст і патріот. Він несе в освітнє середовище високі моральні чесноти, втілюючи їх у власній Самості.

Усім відомий високий інтелектуальний рівень, шляхетність, надзвичайна працьовитість Фелікса Львовича. Значні досягнення науковця і здобутки педагога створили йому авторитет і повагу серед наукової освітянської спільноти.

Феліксе Львовичу!

Професійна сумлінність, наукова принциповість і водночас щедрість, скрупульозність до аналізу наукових пошуків молоді, людяність і високоморальність — це ключові риси Вашого характеру. Ви — взірць Ученого, ідеал Учителя, Людини, а Ваше життя — то постійний науковий пошук і наполеглива праця.

Живіть, зорійте прикладом для нас!
Самовіддачі Вам, і творчості, й наснаги!
На мноїї літа, на честь і славу!

З повагою,

В.І. Ковальчук та колектив НДЛ

експериментальної педагогіки та педагогічних інновацій

Вельмишановний Феліксе Львовичу!

Колектив Кафедри методики мов та літератури ІППО Київського університету імені Бориса Грінченка сердечно вітає Вас із щироповажним ювілеєм — 60-річчям від дня народження.

Протягом багатьох років Ви плідно працюєте в системі освіти України, здобули велику повагу серед освітян, серед усіх тих, хто працював і працює поряд з Вами.

Бездоганне знання справи, відданість їй, висока освіченість і культура, прекрасні людські якості є Вашими безцінними надбаннями, запорукою успіху, авторитету та шани серед людей. Ви постійно живете проблемами вітчизняної історичної та методичної науки, оперативно та професійно відгукуєтесь на її багатогранні повсякденні запити.

Свій ювілей Ви зустрічаєте у трудовому неспокої і творчих пошуках. Тож зичимо Вам, шановний Феліксе Львовичу, невичерпної на снаги і нев'янучого довголіття. Щиро бажаємо Вам міцного здоров'я, благополуччя, віри у власні сили, сподівань на краще, нових творчих досягнень!

Бажаємо здоров'я, як криця, міцного,
Будьте душею завжди молоді.
Хай Вашу долю освітлюють зорі,
А щастя рікою вливається в дім.
Горить в душі іще багаття,
Вогонь горить — це головне.
Нехай старання Ваші і труди
Помножать успіх в нашій колективі,
Живіть в добрі і радості завжди,
Та будьте все життя щасливі!

Вельмишановний Феліксе Львовичу!

Прийміть найщиріші вітання та побажання з нагоди Вашого ювілею!

Вас поважають як людину, цінують як професіонала. Ви володієте великою витримкою, рідкісним даром спілкування з людьми, умінням іти до високих цілей. Нехай вам повсякчас таланить на однодумців, колег, доброзичливих, порядних людей, які привносять у ваше життя яскраві, теплі події, множитимуть успіхи та додаватимуть джерельної сили в ім'я творення добробуту рідного краю і його людей. Хай оптимізм, віра, надія, любов допомагають Вам долати всі життєві труднощі.

Дай Вам Боже!

З пошаною,

колектив НМЦ

практичної психології і соціальної роботи

ІІПО Київського університету імені Бориса Грінченка

Феліксу Львовичу Левітасу — до славного ювілею!

За роком рік життя невинно лине,
Дарує весен веселковий час.
У цю прекрасну ювілейну днину
Вітання щирі Ви прийміть від нас.
Хай доля Вам пошле добро і щастя,
Міцне здоров'я, море благ земних,
А щедрі дні, мов рушники квітчасті,
Ще довго-довго стеляться до ніг.

З повагою та захопленням

НМЦ ЗНО

Дорогий Феліксе Львовичу!

Щиро і сердечно вітаємо Вас зі знаменним ювілеєм!

Вам вдалося найцінніше — зберегти юність серця, чистоту помислів, красу духовних ідеалів. Вам завжди були близькі високі ідеї істинних мислителів.

Ви понад 20 років працюєте в стінах нашого Інституту, багато чого пам'ятаєте з його славної історії, є сучасним літописцем інститутського життя. Ви виховали цілу плеяду талановитих учнів, студентів, посприяли підвищенню фахового рівня вчителів загальноосвітніх навчальних закладів м. Києва.

Ви — один із найрозумніших, наймудріших, найдосвідченіших чоловіків нашого Університету! Шануємо Вашу невтомну працю, високий професіоналізм, глибоку мудрість, толерантність і оптимізм!

Прийміть від нас у цей святковий день наші найкращі побажання! Натхнення, родинного затишку та благополуччя! Хай Ваша душа буде наповнена особливим теплом та світлом приємного спілкування з нами!

Щиро

колектив кафедри

природничо-математичної освіти і технологій ІППО
Київського університету імені Бориса Грінченка

Розділ 2

Дати життя та діяльності

Левітас Фелікс Львович

19 квітня 1953 р. — народився в м. Києві в родині робітника.

1960–1970 рр. — навчання у восьмирічній школі № 7 і середній школі № 165 м. Києва.

1970–1970 рр. — працював архівістом у Київському міському державному архіві.

1971–1973 рр. — служив в армії.

1974–1978 рр. — працював слюсарем-збиральником та вантажником Київського виробничого об'єднання ім. С.П. Корольова «Радіоприлад».

1973–1979 рр. — навчався на історичному факультеті Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка (вечірнє відділення).

1978–1991 рр. — учитель історії і суспільствознавства середньої школи № 54 м. Києва.

1988 р. — захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук у Ярославському державному університеті.

1991 р. і наступні роки — завідувач лабораторії методики викладання історії і права; завідувач кафедри методики викладання історії і права Київського міжрегіонального інституту удосконалення вчителів ім. Б.Д. Грінченка; декан соціально-гуманітарного факультету Київського міського педагогічного університету імені Б.Д. Грінченка; завідувач кафедри методики суспільно-гуманітарної освіти і виховання ІППО Київського університету імені Бориса Грінченка.

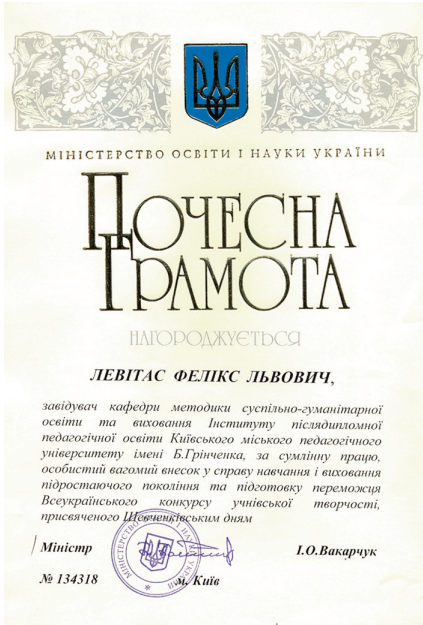
1994 р. — присвоєно вчене звання доцента.

1997 р. — захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора історичних наук.

2001 р. — присвоєно вчене звання професора.

2012 р. — очолює підкомісію з історії, політології, правознавства (педагогічні науки) науково-методичної комісії Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України.

Відзнаки і нагороди

Нагрудний знак «Відмінник народної освіти УРСР» (1986).

Нагрудний знак «Відмінник освіти України» (1996).

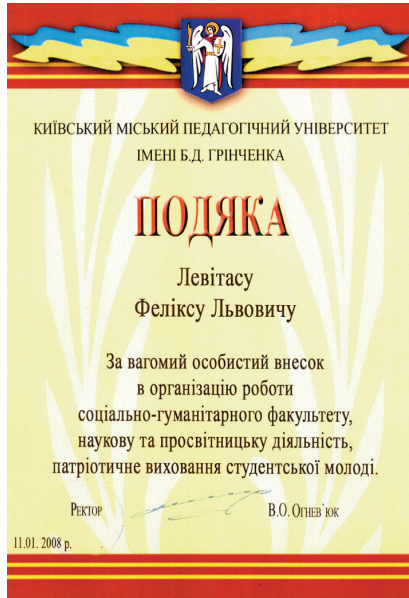
Почесне звання «Заслужений працівник культури України» (2011).

Нагрудний знак
«Петро Могила»
(2008)

Нагрудний знак
«Василь Сухомлинський»
(2011)

Знак пошани КМДА
(2011)

Показчик наукових праць
Ф.Л. Левітаса

**3.1. Автореферат та дисертація
на здобуття наукового ступеня**

1. **Євреї України в роки Другої світової війни** : дис. на здобуття наук. ступеня докт. іст. наук: спец. 07.00.05 — Етнологія / Левітас Фелікс Львович. — К. : Ін-т національних відносин і політології НАН України. — К., 1997. — 272 с.
2. **Євреї України в роки Другої світової війни** : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. іст. наук: спец. 07.00.05 — Етнологія / Левітас Фелікс Львович. — К. : Ін-т національних відносин і політології НАН України. — К., 1997. — 21 с.

3.2. Енциклопедичні видання

3. **Енциклопедія історії України** / Литвин В.М., Смолій В.А., Левітас Ф.Л. та ін. — Т. 3. — К., 2005. — 672 с.
4. **Політична енциклопедія** / Левенець Ю., Шаповал Ю., Левітас Ф.Л. та ін. — К. : Парламентське видавництво, 2012. — 80 с.

3.3. Монографії

5. **Бунд в Україні: місце в суспільному житті** : [моногр.] / В. Гусев, Ф.Л. Левітас. — К. : Логос, 1995. — 72 с.
6. **Євреї України в роки Другої світової війни** : [моногр.] / Ф.Л. Левітас. — К. : Вирій, 1997. — 272 с.
7. **Катастрофа і Опір українського єврейства (1941–1944)** / Нариси з історії Голокосту і Опору в Україні : кол. монографія / Єлісавецький С.Я., Левітас Ф.Л. — К., 1999. — 423 с.
8. **Історія України XX — поч. XXI століття** : кол. монографія / Панченко П.П., Барановська Н.П., Падалка С.С., Левітас Ф.Л. та ін. — К. : Знання, 2004. — 582 с.
9. **Україна в полум'ї війни** : кол. монографія / Панченко П.П., Уткін О.І., Горелов В.І., Левітас Ф.Л. та ін. — К., 2005. — 558 с.

10. **Доба Бориса Грінченка** / Ф.Л. Левітас, Н.П. Клименко // «Мрії, вистраждані життям...» до 145-ї річниці з дня народження Б.Д. Грінченка : кол. монографія (у 2-х част.) : Ч. 1 / В.О. Огнев'юк, Н.П. Гупан, Н.П. Дічек (та ін.). — К. : Київ. міський пед. ун-т. ім. Б. Грінченка, 2009. — С. 183–187.
11. **3 історії встановлення системи** підвищення кваліфікації вчителів в Україні (друга половина XIX — перша чверть XX ст.) // «Мрії, вистраждані життям...» (до 145-ї річниці з дня народження Б.Д. Грінченка) : кол. монографія. — 2009. — (У співавторстві).
12. **Друга світова війна** — український вимір : моногр. / Ф.Л. Левітас — К. : Наш час, 2011. — 270 с.
13. **Друга світова війна: український вимір** / Фелікс Левітас. — К. : Наш час, 2012. — 272 с. — (Перевидання).

3.4. Посібники

14. **Людина і суспільство** : зб. метод. посіб. для вчителів. Ч. I. / Левітас Ф.Л., Дическул В.М., Коновал А.О. та ін. — К. : Знання, 1992. — 104 с.
15. **Людина і суспільство** : зб. метод. посіб. для вчителів. Ч. II. / Левітас Ф.Л., Дическул В.М., Коновал А.О. та ін. — К. : Знання, 1992. — 86 с.
16. **Всесвітня історія країни**. Центральної та Південно-Східної Європи в 1943–1993 рр. : зб. матеріалів і метод. реком. для викладань студ., учнів та абітурієнтів / Яровий В.І., Левітас Ф.Л., Коновал А.О. та ін. — К. : Знання, 1993. — 94 с.
17. **Актуальні проблеми історії державності України** : метод. посіб. для вчителів, студентів учнів шкіл та ПТУ / Левітас Ф.Л., Дическул В.М., Коновал А.О. та ін. — К. : Знання, 1993. — 100 с.
18. **Історія** (завдання 1-ї Всеукраїнської олімпіади. III–IV етапи) / Огнев'юк В.О., Слосаренко В.Г., Левітас Ф.Л. та ін. — К.–Л., 1994. — 36 с.
19. **Ханука** : посіб. для єврейських шкіл / Левітас Ф.Л. — К. : Сучасник, 1995. — 32 с. — (Наукова редакція).
20. **Історія України XX століття в запитаннях і відповідях** / Панченко П.П., Турченко Ф.Г., Левітас Ф.Л. — К. : Магістр-S, 1996. — 160 с.
21. **Пурим** : посіб. для єврейських шкіл / Левітас Ф.Л. — К. : Сучасник, 1997. — 36 с. — (Загальна редакція).
22. **Історія України XX століття в запитаннях і відповідях** / Панченко П.П., Турченко Ф.Г., Левітас Ф.Л. — Вид. 2-ге, змінене. — К. : Магістр-S, 1997. — 124 с. — ISBN 966-557-039-0.
23. **Історія України та всесвітня історія XX століття в запитаннях і відповідях** / Панченко П.П., Несстеренко Т.М., Левітас Ф.Л. та ін. — К. : Магістр-S, 1998. — 192 с. — ISBN 966-557-065-X.
24. **Історія України від найдавніших часів до початку XX ст.** Запитання. Відповіді: методичні рекомендації / Тараненко М.Г., Левітас Ф.Л. — К. : Магістр-S, 1999. — 160 с. ISBN 966-557-080-3.

25. **Історія України** : навч. посіб. для 8-го класу / Тараненко М.Г., Левітас Ф.Л. — К. : Фаренгейт, 2000. — 256 с., іл. ISBN 966-7764-08-7.
26. **З історії самоврядування та демократії у Києві** (від княжої доби до нашого часу) : посіб. для учнів старших класів / Котляр М.Ф., Тараненко М.Г., Левітас Ф.Л. та ін. — К., Ін-т громадянського суспільства, 2000. — 248 с. ISBN 966-7672-11-5
27. **Історія України** : навч. посіб. для 11 кл. середн. загальноосвіт. шк. / Шевчук В.П., Тараненко М.Г., Гісем О.В., Левітас Ф.Л. — Запоріжжя : Прем'єр, 2000. — 336 с. : іл. ISBN 966-7529-27-4.
28. **Довідник школяра**: Гуманітарні науки. Історія України / М.Г. Тараненко, Ф.Л. Левітас. — К. : Казка, 2003. — С. 478–809.
29. **Історія України ХХ — поч. ХХІ ст.** : навч. посіб. для вузів. — К. : Знання, 2004. — 582 с. — (У співавторстві).
30. **Позакласні заходи з історії** : посіб. для вчителя / Левітас Ф.Л. — Х. : Основа, 2004. — 160 с.
31. **Методика викладання історії** : посіб. учителя / Левітас Ф.Л., Салата О.О. — Х. : Основа, 2006. — 96 с.
32. **Новий довідник: Історія України** / Тараненко М.Г., Левітас Ф.Л. — К. : Казка, 2006. — 736 с.
33. **Методика викладання історії в школі** : практикум для вчителя / Левітас Ф.Л., Салата О.О. — Харків, 2007. — 125 с.
34. **Князі України** / Левітас Ф.Л. — К. : Кука, 2007. — 64 с.
35. **Українські князівни** / Левітас Ф.Л., Левітас С.Ф. — К. : Кука, 2009. — 64 с.
36. **Я — студент** : навч. посіб. / [Огнев'юк В.О., Левітас Ф.Л., Клименко Н.П., Мовчун А.В., Мартиненко С.М., Жильцов О. Б, Леонтьєва О.В., Караман С.О., Линьов К.О., Хоружа Л.Л., Редько С.І., Линьова І.О., Сергєєнкова О.П.]; заг. ред. В.О. Огнев'юка. — К. : [Київ. ун-т ім. Б. Грінченка], 2010. — 224 с. — Видання має гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України в якості навчального посібника для вищих навчальних закладів».
37. **Ціннісне ставлення до сім'ї, родини, людей** : посіб. для вихователів / Левітас Ф.Л., Дудар О.В., Москаленко Л.М. та ін. — К. : Класний керівник, 2010. — 159 с.
38. **Новий довідник: Історія України** / Тараненко М.Г., Левітас Ф.Л. — К. : Казка, 2012. — 730 с.
39. **Левітас Ф.Л.** Полководці України / Левітас Ф.Л. — К. : Кука, 2013. — 60 с.

3.5. Підручники

40. **Мій Київ**: Історія. Культура. Географія : підруч. для 5-го кл. загальноосвіт. школи / Іванюк О.Л., Тараненко М.Г., Левітас Ф.Л., Трухан О.Ф. та ін. — 3-є вид., допов. й перероб. — К. : АДЕФ-Україна, 2006. — 196 с. : іл. ISBN 966-7548-16-3.

3.6. Брошури

41. **Бабий Яр: страницы трагедии** / Левітас Ф.Л., Шимановський М. — К. : Слід, 1991. — 54 с.
42. **Справа Бейліса і українська думка** / Левітас Ф.Л., Рібаков М., Притула І. — К. : Освіта, 1993. — 25 с.

3.7. Статті

43. **К вопросу о гитлеровском геноциде евреев на Украине в 1941–1944 гг.** / Левітас Ф.Л. // Еврейское население Юга Украины: история и современность : тезисы научно-практ. конф. — Запорожье : ЗГУ, 1991. — С. 33–34.
44. **Катастрофа советского еврейства в 1941–1945 гг.** / Левітас Ф.Л. // Еврейське населення Півдня України: історія та сучасність : тези до наук. конф. — Запоріжжя : ЗДУ, 1992. — С. 95–97.
45. **Гитлеровский геноцид евреев Украины: взгляд израильских историков** / Левітас Ф.Л. // Міжнародні відносини на Півдні України: історія та сучасність : тези Всеукр. наук. конф. — Запоріжжя : ЗДУ, 1993. — С. 280–283.
46. **Очерки еврейского героизма** / Левітас Ф.Л., Леопольд Трешпер. — К.—Тель-Авив : Книга, 1994. — С. 126–132.
47. **Доля єврейського народу в шкільному курсі Всесвітньої історії** : матер. до уроків. 6 клас / Левітас Ф.Л. // Відродження. — 1994. — № 1. — С. 61–66.
48. **Доля єврейського народу в шкільному курсі Всесвітньої історії** : матеріали до уроків. 7 кл. / Ф.Л. Левітас // Відродження — 1994. — № 2. — С. 69–73.
49. **Доля єврейського народу в шкільному курсі Всесвітньої історії** : матер. до уроків. 7 клас / Ф.Л. Левітас // Відродження — 1994. — № 3–4. — С. 71–74.
50. **Доля єврейського народу в шкільному курсі Всесвітньої історії** : матер. до уроків. 7 клас / Левітас Ф.Л. // Відродження — 1994. — № 8. — С. 70–72.
51. **Доля єврейського народу в шкільному курсі Всесвітньої історії** : матер. до уроків. 10 клас / Левітас Ф.Л. // Відродження — 1995. — № 5–6. — С. 69–73.
52. **Українсько-єврейський діалог в контексті історії** / Ф.Л. Левітас // Спадщина Володимира (Зеева) Жаботинського та процеси державотворення в Україні : матер. наук.-практ. конф. — К. : Політична думка, 1996. — С. 35–38.
53. **Архівні документи як джерело вивчення нацистського геноциду в Україні** / Левітас Ф.Л. // Українське архівознавство: історія, сучасний стан та перспективи : наукові доповіді Всеукр. конф. — К. : УДНДІ архівної справи та документознавства, 1996. — С. 108–110.
54. **Спогади вчителя історії** / Ф.Л. Левітас // Освітянські відомості. — 2002. — № 2. — С. 51–55.
55. **Спогади вчителя історії** / Ф.Л. Левітас // Освітянські відомості. — 2002. — № 3. — С. 22–25.
56. **Спогади вчителя історії** / Ф.Л. Левітас // Освітянські відомості. — 2002. — № 4. — С. 39–41.

57. **Спогади вчителя історії** / Ф.Л. Левітас // Освітнянські відомості. — 2003. — № 2. — С. 52–55.
58. **Російський фактор в зовнішній політиці Богдана Хмельницького** / Ф.Л. Левітас // Переяславська Рада 1654 року : зб. наук. ст. — Переяслав-Хмельницький, 2004. — С. 109–116.
59. **Нацистський контабір смерті Аушвиць-Освенцим** / Левітас Ф.Л. // Історія в школі. — 2005. — № 1. — С. 1–8.
60. **Очіма генералів Вермахту: напад нацистської Німеччини на СРСР** / Левітас Ф.Л. // Історія в школі. — 2006. — № 5. — С. 1–3.
61. **1941 рік: за мить до трагедії** / Левітас Ф.Л. // Історія в школі. — 2006. — № 7–8. — С. 7–9.
62. **Бій, що міг змінити хід Другої світової війни** / Левітас Ф.Л. // Історія в школі. — 2006. — № 9. — С. 14–17.
63. **Сучасний урок історії** / Левітас Ф.Л. // Історія в школі. — 2006. — № 12. — С. 10–16.
64. **Дискусія на уроці історії** / Ф. Л. Левітас., Л.О. Розвадовська // Історія в школі. — 2007. — № 11–12. — С. 19–23.
65. **До питання історії держави і права. України в роки Другої світової війни** / Ф.Л. Левітас // Історія в школі. — № 5–6 (травень-червень 2008). — С. 35–40.
66. **До питання історії держави і права. України між двома революціями (1907–1917 рр.)** / Ф.Л. Левітас // Історія в школі. — № 7–8 (липень-серпень 2008). — С. 15–20.
67. **З історії держави і права України. Держава і право України між двома революціями** / Ф.Л. Левітас // Історія в школі. — № 9. — 2008. — С. 14–18.
68. **З історії держави і права України. Становлення держави і права в радянській Україні 1917–1920** / Ф.Л. Левітас, В. Котюк // Історія в школі. — № 10. — 2008. — С. 40–45.
69. **Історія євреїв України** / Ф.Л. Левітас, В. Котюк // Українознавство. — № 2. — 2009. — С. 294–297.
70. **Шляхи і завдання українського шкільництва** / Ф.Л. Левітас // Історія в школі. — № 4 (квітень). — 2009. — С. 1–4.
71. **1020-річчя історії шкільної освіти в Україні** / Ф.Л. Левітас // Освіта України : спецвип. — № 29–30 (17 квітня). — 2009. — (у співавторстві).
72. **22 червня 1941: коли заплакав полководець Жуков** / Ф.Л. Левітас // Історія в школі. — № 7–8 (липень-серпень). — 2009. — С. 1–5.
73. **Подразлива тема новітньої української історіографії** / Ф.Л. Левітас // Історія в школі. — № 10 (жовтень). — 2009. — С. 1–11.
74. **Етнонаціональна процеси в Україні в умовах національно-демократичної революції 1917–1920 рр.: історичний досвід і сучасність** : зб. наук. пр. Наук.-дослід. ін-ту українознавства ; за заг. ред. П.П. Кононенка. — К. : Рада, 2009. — Т. XXIII. — С. 321–326.
75. **Моніторинг якості історичної освіти** / Ф.Л. Левітас // Історія в школі. — 2010. — № 6–7.

76. **З історії становлення системи підвищення кваліфікації вчителів України (II пол. XIX — 1939 р.)** : електр. журн. / Ф.Л. Левітас. — Київ. ун-т ім. Б.Д. Грінченка. — 2010. (співавторство з Дудар О.В.).
77. **За кулісами пакту Молотова—Ріббентропа** / Ф.Л. Левітас // Історія в школі. — № 2 (лютий). — 2010. — С. 5–13.
78. **Проблеми змісту шкільної історичної освіти** / Ф. Левітас, Ю. Войцехівський // Історія в школі. — 2010. — № 10. — С. 1–7.
79. **Історичні етюди до ювілею В. Винниченка** (за матеріалами епістолярних джерел) / Ф.Л. Левітас // Зб. наук. пр. Нац. наук.-дослідного ін-ту українознавства та всесвітньої історії. — К. : Українське агентство інформації та друку «Рада», 2011. — Т. XXVII. — С. 83–87.
80. **Всеукраїнської учнівської олімпіади з історії** : завдання — 2011, III етап. м. Київ / Ф.Л. Левітас // Історія і суспільствознавство в школах України: теорія та методика навчання. — № 6 (червень). — 2011. — С. 12–13.
81. **Подолання міфів про Другу світову війну** / Ф.Л. Левітас // Історія в школі. — № 11–12 (листопад-грудень). — 2011. — С. 15–19.
82. **Історико-літературна композиція, присвячена річниці Української Народної Республіки** / Ф.Л. Левітас // Довідник класного керівника. — № 2 (лютий). — 2012. — С. 61–68.
83. **Формування сучасних цінностей в процесі викладання історії** / Ф.Л. Левітас / Сучасні стратегії університетської освіти: якісний вимір : матер. наук. конф., 28–29 березня 2012 року. — Київ. ут-т ім. Б. Грінченка, 2012. — С. 183–188.
84. **Елементи музейної педагогіки у системі патріотичного виховання** / [Електронний ресурс] Ф.Л. Левітас, О.В. Дудар. — Режим доступу: <http://oiropp.ed-sp.net/content/view/1886/15/>

3.8. Навчальні програми

Програми для середньої загальноосвітньої школи. Оповідання з історії Києва. 5 клас. / Б. Жебровський, В. Слосаренко, Ф. Левітас. — К., 1998. — 5 с.

Розділ 4

Наукова школа Ф.Л. Левітаса

Кандидати наук, які захистили дисертаційні дослідження під керівництвом доктора історичних наук, професора Левітаса Фелікса Львовича

Найман О.Я. Діяльність єврейських партій та об'єднань у розбудові національного життя в Україні 1917–1925 : дисертація ... канд. політ. наук / О.Я. Найман. — К. : Ін-т політичних та етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса НАНУ, 1994.

Котюк В.О. Етнонаціональна політика Центральної Ради та Директорії УНР : дисертація ... канд. іст. наук / О.В. Котюк. — К. : Київ. у-т. ім Б. Грінченка, 2011.

Розділ 6 Фотогалерея

Багатогранна діяльність Фелікса Львовича Левітаса

За 100 днів до «Наказу...»

Лицарок СЛАВЫ

ЛЕВИТАС ФЕЛИКС ЛЬВОВИЧ

Второй год служить в нашей подразделении рядовой Феликс Львович Левович. За это время он зарекомендовал себя исключительно добросовестным и исполнительным бойцом. Требовавший к себе он всегда выполняет порученное ему дело добрема, проявляя личную инициативу, не считаясь с личным временем. Дисциплина и внимательность характеризуют его и в труде. Он прилежно работает на постойки и не менее прилежно трудится над ее улучшением, особенно покаяв своей технической выгоде. На этого товарища можно всегда положиться – работа будет выполнена с высоким качеством. Внимательный и товарищеский, сдержанный в обращении с ним, он заслужено пользуется авторитетом в коллективе бойцов. В обращении со старшими бойцами: внимательно слушает, дежурит отвечает. Принимает участие в общественной и повседневной жизни подразделения, проявляя редкую для «боевого лирика» выносливость его в спорт. Коммунистические поручения выполняет добросовестно. Комсомолец Феликс регулярно следит за периодической печатью. Любопытен в вопросах политики, а по сути в системе политической работы считается одним из лучших. Успехи Левитаса стоят на фундаменте, цементом которого является, высокая личная сознательность коммунистической подлинности и внутренней сбалансированности.

А жгучи негодование: На протяжении всей службы этот воин имеет наружный бойцовский дисциплины, неоднократно выдвигаясь командованием, награжден нагрудным знаком «Отличник ВВС», является передовиком социалистического соревнования.

Этот пример честного служения своей Родине должен стать примером для каждого бойца его являюком на который можно держаться курс, чтобы стать отличным бойцом, отличным специалистом, хорошим и надежным товарищем.

Так держать!

Так тримати !

Перший урок історії (1978 р.)

Переможець конкурсу
«Вчитель року» (1987 р.)

Наставники-методисти КІУВ: Кравченко В.М., Дасен Д.М. (1984 р.)

Перший випуск (1982 р.)

Зі студентами соціально-гуманітарного факультету (2005 р.)

Робочий момент міжнародної конференції (жовтень, 2012 р.)

Декан соціально-гуманітарного факультету КМПУ імені Б.Г. Грінченка (2005 р.)

Підготовка до лекцій

З командою юних істориків м. Києва.
Переможці Всеукраїнської олімпіади з історії (березень 2013 р.)

Розділ 7

Від ювіляра

Слово про Університет

Я добре пам'ятаю, як вперше опинився у Київському інституті удосконалення вчителів. Мене зустрів завідувач кабінету історії Віктор Михайлович Кравченко: «А-а, молоді вчителі! Це добре. На консультацію? Давайте, сідайте». — «Я — голова РМО вчителів історії Жовтневого району. Прийшов знайомитись». — «Що-що? — здивовано, якимось з недовірою подивився на мене Кравченко. — Тобі доручили очолити методичне об'єднання району?» — «Так». — «Все одно сідай. Зараз давай чайку поп'ємо з бутербродами (серед учителів ці бутерброди називались «кравченківськими»), а завтра я буду на всіх твоїх уроках».

Пожалів мене Віктор Михайлович, «відсидів» тільки 4 уроки. І «улюблені» свої завдання учням давав, і до карти їх викликав, і бесіду вів, і, врешті, залишився задоволений і заспокоївся. «Ну, непогано. Але це — не рівень голови РМО, як я розумію, — сказав він мені. — Але я з тебе обов'язково зроблю «зірку». Приходь на нашу авторську школу...» З цієї зустрічі розпочався мій шлях на освітянський Еверест.

З Київським університетом імені Бориса Грінченка пов'язані найкращі сторінки мого життя. Організація перших кафедр, відкриття факультетів другої вищої освіти, активна робота з творчими вчителями та обдарованими учнями, різноманітні семінари і круглі столи з педагогами — все це на початку 1990-х років стало візитівкою майбутнього університету, який тоді тільки народжувався.

За 22 роки, які я працюю в Університеті, він принципово змінив своє обличчя: від столичного, але місцевого навчального закладу, до флагмана української освіти. Сучасний Університет є потужним центром педагогічних інновацій: ІКТ-технологій, інтерактивних методик викладання, передового освітянського досвіду. Все, що відбувається в Університеті сьогодні, є зразком педагогічного менеджменту, який спонукає не тільки пишати досягнутим, а думати про день наступний. Грінченкове ім'я, яке носить дев'ятитисячний колектив, в якому я маю честь працювати, спонукає до постійного руху вперед, самовдосконалення, реалізації найсміливіших освітянських задумів. Однією з візій новітнього Університету є його органічний зв'язок між минулим і сучасним, що постав в унікальних музейних проектах.

Більшість свого часу я віддав роботі в Інституті післядипломної педагогічної освіти, який є справжньою Alma Mater для освітян Києва. Тут працюють учителі вчителів. Освітяни міста приходять до ІППО не тільки щоб одержати нові знання, а побачитись із колегами, поділитись своїми новинами та успіхами.

Сьогодні радісно дивитись, як квітне університетська родина, готуючись зустріти 150-літній ювілей великого Педагога і Громадянина. Наша шана і любов до Б. Грінченка — це як щасливий роман, що не має завершення. Можливо, всім нам — педагогам минулого і сучасним освітянам — присвятив свої рядки безсмертний Борис Дмитрович:

Безмірна дяка вам, Великій творці!
У храмі вашому покійно я схиляюсь —
І вслід за вами йти, Небесні посланці,
Аж поки я живу — побожне присягаюсь.

ЗМІСТ

Від упорядників.	4
Розділ 1. Вітання до ювілею.	7
Розділ 2. Дати дати життя та діяльності. Левітас Фелікс Львович.	13
Розділ 3. Показчик наукових праць Ф.Л. Левітаса	16
3.1. Автореферат та дисертація на здобуття наукового ступеня	16
3.2. Енциклопедичні видання	16
3.3. Монографії	16
3.4. Посібники	17
3.5. Підручники	18
3.6. Брошури	19
3.7. Статті	19
3.8. Навчальні програми.	21
Розділ 4. Наукова школа Ф.Л. Левітаса	22
Розділ 6. Фотогалерея	23
Розділ 7. Від ювіляра. Слово про Університет.	28

Довідкове видання

Серія

**«Вчені — ювіляри Київського університету
імені Бориса Грінченка»**

Випуск 16

Левітас Фелікс Львович

Біобібліографічний покажчик

За подані матеріали відповідають упорядники.

Видання підготовлене до друку
в НМЦ видавничої діяльності
Київського університету імені Бориса Грінченка

Завідувач НМЦ видавничої діяльності,
директор видавництва *М.М. Прядко*

Головний редактор, відповідальна за випуск *Т.В. Карбовнича*
Дизайнер *Т.В. Нестерова*
Технічний редактор *Т.М. Піхота*
Верстальник *А.В. Цебренько*

Поліграфічна група: *А.А. Богадельна, Д.Я. Ярошенко,
О.М. Дзень, Г.О. Бочарник, В.В. Василенко*

Підписано до друку 17.04.2013 р. Формат 60×84/16.
Ум. друк. арк. 2,61. Обл.-вид. арк. 2,38. Наклад 10 пр. Зам. № 3-082.

Київський університет імені Бориса Грінченка.
04053, м. Київ, вул. Воровського, 18/2.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
Серія ДК № 4013 від 17.03.2011 р.

Попередження! Згідно із Законом України «Про авторське право і суміжні права» жодна частина цього видання не може бути використана чи відтворена на будь-яких носіях, розміщена в мережі Інтернет без письмового дозволу Київського університету імені Бориса Грінченка й авторів. Порушення закону призводить до адміністративної, кримінальної відповідальності.